

Pedagogisch Werkplan Zwaluwen

BSO-OOGINAL.NL

bso
OOG IN AL

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	4
Algemene locatie informatie.....	5
<i>Introductie BSO Zwaluwen.....</i>	<i>5</i>
<i>Andere locatie dan reguliere BSO-locatie</i>	<i>5</i>
<i>De groepsgrootte.....</i>	<i>5</i>
<i>Samenvoegen van groepen.....</i>	<i>6</i>
<i>Samenwerking tussen de groepen aan het eind van de dag</i>	<i>6</i>
<i>Extra dagdelen & ruilen van dagdelen</i>	<i>6</i>
<i>De eerste dag.....</i>	<i>6</i>
<i>Dagindeling</i>	<i>6</i>
<i>Vervoer.....</i>	<i>7</i>
<i>Buitenspelen.....</i>	<i>9</i>
<i>Uitstapjes</i>	<i>10</i>
<i>Gebruik televisie, computer en mobiele telefoons</i>	<i>10</i>
<i>Tussendoortjes en maaltijden</i>	<i>10</i>
<i>Bijzondere momenten.....</i>	<i>10</i>
Begeleiding.....	11
<i>Kinderparticipatie</i>	<i>11</i>
<i>Ziek-/afmelden van uw kind</i>	<i>11</i>
<i>Medische handelingen</i>	<i>11</i>
<i>Seksuele ontwikkeling.....</i>	<i>12</i>
<i>Contact met scholen</i>	<i>12</i>
Oudercontacten.....	12
<i>Oudercommissie</i>	<i>13</i>
<i>Website</i>	<i>13</i>
Borging van de kwaliteit.....	13
<i>Inzet personeel</i>	<i>13</i>
<i>Voorkomen ongewenste omgangsvormen door medewerkers.....</i>	<i>13</i>
<i>Stagiaires op de groep</i>	<i>14</i>
<i>Ondersteuning op de groep door andere volwassenen</i>	<i>14</i>
<i>Taal</i>	<i>14</i>
<i>Werkinstructies & protocollen.....</i>	<i>14</i>
<i>Niet tevreden? Vertel het ons.....</i>	<i>14</i>
Opvoedingsdoelen in de praktijk.....	15
1. <i>Het bieden van sociale en emotionele veiligheid</i>	<i>16</i>
2. <i>Het ontwikkelen van persoonlijke competenties (eigen identiteit en persoonlijkheid)</i>	<i>18</i>

3. Het ontwikkelen van sociale competenties.....	22
4. Overdracht van waarden en normen.....	23
Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt.....	25
Bijlage I: Stappenplan voor het oplossen van problemen	26

Inleiding

Het uitgangspunt voor ons dagelijks handelen is het pedagogisch beleidsplan van BSO Oog in Al. Dit kunt u vinden op onze website www.bso-ooginal.nl. Op basis van het beleidsplan is dit pedagogisch werkplan voor de locatie Zwaluwen samengesteld in overleg met het team en de (centrale) oudercommissie. Hierin verantwoorden wij hoe wij het algemeen pedagogisch beleid van onze stichting in de praktijk brengen op deze locatie.

Dit pedagogisch werkplan wordt jaarlijks geëvalueerd en aangepast waar nodig, in ieder geval bij wijzigingen in ons algemeen pedagogisch beleid en wijzigingen in het gebruik op de locatie die van invloed zijn op de registratie in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRK).

Voor aanvullende praktische administratieve informatie over onze stichting verwijzen we u graag naar de algemene 'informatie brochure BSO Oog in Al'. Deze is ook te vinden op onze website www.bso-ooginal.nl.

Schrijfwijze

Voor de leesbaarheid schrijven we *hij* als het gaat om een kind en *hij* als het gaat om een pedagogisch medewerk(st)er. We schrijven *ouders* waar het gaat om één of meer ouders of verzorgers.

Dit pedagogisch werkplan is goedgekeurd door de oudercommissie:

Handtekening voorzitter oudercommissie:

Datum: 21 juli 2020

Algemene locatie informatie

Introductie BSO Zwaluwen

Bij BSO Zwaluwen worden de kinderen uit groep 5 t/m 8 van de St. Dominicus school en de 2de Marnixschool voor buitenschoolse opvang opgevangen.

De locatie Zwaluwen is geopend tijdens schoolweken op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. Op woensdagen worden de kinderen bij De Zevensprong opgevangen. NB In de schoolvakanties en op studiedagen is dit afhankelijk van het aantal aanmeldingen en kan de opvanglocatie gewijzigd worden. Hierover worden de ouders bij de inschrijving voor de vakantie- en studiedagen geïnformeerd.

BSO Zwaluwen is gevestigd in het clubgebouw van Zwaluwen Utrecht 1911, op het terrein van Welgelegen midden tussen de voetbalvelden. Omdat de BSO in een clubgebouw gevestigd is, is het extra belangrijk om de kinderen zich 'thuis' te laten voelen in de groep en op de locatie. Hierin heeft de groepsleiding een belangrijke taak. Dit doen zij door het creëren van een huiselijke sfeer in de vorm van persoonlijke gesprekken, huiselijke rituelen en de aankleding van de ruimtes.

Met de OMNI-vereniging Zwaluwen is een overeenkomst afgesloten voor wederzijds gebruik van elkaars ruimtes. Voor het buiten spelen wordt gebruik gemaakt van de voetbalvelden en het speeltuintje. Er is veel buitenspeelmateriaal aanwezig.

Andere locatie dan reguliere BSO-locatie

Bij bijzondere gelegenheden is het mogelijk dat de BSO op een andere locatie verzorgd wordt. Denk aan een bijzondere feestweek, sportevenement of doordat de BSO locatie niet beschikbaar is (in geval van een calamiteit). In dat geval zullen wij de ouders en kinderen tijdig informeren over de opvang op deze andere locatie.

Op deze andere locatie wordt het vaste dagprogramma dan zoveel mogelijk aangehouden en wordt er voor en tijdens de opvang voldoende aandacht gegeven/gevraagd voor de (afwijkende) gang van zaken, zodat het voor iedereen duidelijk is wat er van elkaar verwacht mag worden.

De groepsgrootte

Binnen BSO Zwaluwen wordt er gewerkt met 3 basisgroepen. Kinderen worden bij de start van het schooljaar in één van de basisgroepen ingedeeld. Dit overzicht wordt met de ouders gedeeld. Naar aanleiding van de beschikbare vierkante meters mogen we 60 kinderen opvangen bij Zwaluwen. Dit zijn maximaal 20 kinderen in elke basisgroep, in de leeftijd van 8 t/m 12 jaar. Elke dag is er voor elke basisgroep minstens één pedagogisch medewerker verantwoordelijk. Deze mentor is verantwoordelijk voor het wenproces, voor de overdracht naar ouders en collega's en is algemeen aanspreekpunt voor ouders en kind. Kinderen mogen zich binnen en buiten de locatie vrij bewegen en hoeven niet bij "hun" pedagogisch medewerker te spelen. De kinderen verspreiden zich over de verschillende ruimtes binnen en buiten, afhankelijk van de activiteiten die ze op de (mid)dag willen ondernemen. Voor de dagelijkse overdracht kan de pedagogisch medewerker dus verwijzen naar een collega voor meer informatie. Het eten en drinken direct uit school en in de middag gebeurt wel in de eigen basisgroep. Het kan voorkomen dat er i.v.m. het kindantal één pedagogisch

medewerker op de groep staat. Indien dit het geval is, is er altijd een extra volwassene beschikbaar die telefonisch bereikbaar is en die binnen 15 minuten op de groep kan zijn in geval van een calamiteit.

Basisgroep BSO Zwaluwen	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Maximaal aantal stagiaires
1	8 t/m 12 jaar	20	2	1
2	8 t/m 12 jaar	20	2	1
3	8 t/m 12 jaar	20	2	1

Bij de VSO variëren de kinderen in leeftijd van 4 t/m 12 jaar en zitten ze in één basisgroep met maximaal 2 kleurgroepen. De VSO opvang wordt altijd bij de locatie De Stoere Stapjes gedaan.

Basisgroep VSO Stoere Stapjes	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Maximaal aantal stagiaires
1	4 t/m 12 jaar	20	2	1

Samenvoegen van groepen

In schoolweken voegen wij structureel op woensdagen de locaties De Stoere Stapjes, Stampertjes, Zevensprong, Cereol en Zwaluwen samen. De kinderen van deze locaties verblijven op deze woensdag bij De Zevensprong.

Basisgroep Zevensprong Woensdagen	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Maximaal aantal stagiaires
1	4 t/m 12 jaar	20	2	1
2	4 t/m 12 jaar	20	2	1

In schoolweken voegen wij structureel op vrijdag de groepen 5 t/m 8 van de locaties Cereol en Zwaluwen samen. De kinderen van deze locaties verblijven op deze vrijdag bij Zwaluwen.

Basisgroep Zwaluwen Vrijdagen	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Maximaal aantal stagiaires
1	8 t/m 12 jaar	20	2	1

Samenwerking tussen de groepen aan het eind van de dag

Om gezamenlijk de dag af te sluiten, voegen we alle basisgroepen samen in één van de ruimtes van de BSO.

Extra dagdelen & ruilen van dagdelen

Het is mogelijk incidenteel te ruilen van dag of een extra (mid)dag BSO af te nemen. Bijvoorbeeld omdat u op een andere dag gaat werken of omdat uw kind ziek was op de dag dat u altijd gebruik maakt van de BSO. Voorwaarde is wel dat dit mogelijk is binnen de reeds geplande personele bezetting, de geldende beroepskracht-kind ratio (1 op 10 kinderen) en dat de dag geruild kan worden in dezelfde week. Bij ruilen van een (mid)dag worden geen extra kosten in rekening gebracht, tenzij de dag meer uren telt dan de gebruikelijke (mid)dag. Mocht u een extra reguliere opvangmiddag wensen, dan kunt u hiervoor een halve vakantiedag inzetten (= 1 strip) of de extra uren laten factureren. Heeft u een vraag over ruilen of wilt u een extra (mid)dag afnemen, neem in dat geval direct contact op met de betreffende BSO-locatie voor de mogelijkheden.

De eerste dag

Op de eerste opvang dag wordt het kind verwelkomd door de pedagogisch medewerkers. De regels en dagindeling worden uitgelegd aan het kind. Ook kan hij zien welke kinderen uit zijn eigen klas naar de BSO gaan. Andere kinderen worden ook ingezet om het nieuwe kind te laten zien wat er allemaal te doen is bij Zwaluwen.

Dagindeling

Structuur is belangrijk en daarom heeft elke dag een vaste dagindeling. Dit geeft de kinderen houvast. Er zijn vaste momenten waarop de kinderen spelen, eten en drinken en opruimen.

Reguliere BSO-middag op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag:

14.15 tot 14.45 uur	De kinderen komen binnen uit school en gaan vrij spelen
14.45 tot 15.15 uur	De kinderen gaan handen wassen en daarna gezamenlijk aan de eigen tafel zitten om wat te eten en te drinken.
15.15 tot 16.45 uur	Clubje/losse activiteiten/vrij spel
16.45 tot 17.00 uur	Groep opruimen en alle kinderen gaan handen wassen
17.00 tot 17.15 uur	De kinderen pakken zelfstandig het fruit en drinken, er wordt niet aan tafel gegeten.
17.15 tot 18.15 uur	Vrij spelen Kinderen worden opgehaald of gaan zelfstandig naar huis. Om 18.00 uur fietst een groep kinderen onder begeleiding terug naar locatie De Stoere Stapjes

Vakantie-/studiedag:

07.00 uur	VSO kinderen komen binnen en gaan samen ontbijten
08.00/08.30 uur	Kinderen met verlengde opvang/BSO kinderen komen binnen en mogen spelen in de ruimtes die open zijn.
9.45 tot 10.00 uur	Gezamenlijk opruimen en handen wassen
10.00 tot 10.30 uur	Alle kinderen gaan aan hun eigen tafel zitten om gezamenlijk wat te eten en te drinken.
10.30 tot 12.00 uur	Activiteiten en vrij (buiten)spelen
12.00 tot 12.15 uur	Gezamenlijk opruimen en handen wassen.
12.15 tot 13.00 uur	Alle kinderen gaan aan hun eigen tafel zitten om gezamenlijk te lunchen.
13.00 tot 13.15 uur	Gezamenlijk de tafel opruimen.
13.15 tot 15.00 uur	Activiteiten en vrij (buiten) spelen.
15.00 tot 15.15 uur	Gezamenlijk opruimen en handen wassen.
15.15 tot 15.45 uur	Alle kinderen gaan aan hun eigen tafel zitten om wat te eten en drinken.
15.45 tot 16.45 uur	Activiteiten/vrij (buiten) spelen
16.45 tot 17.00 uur	Gezamenlijk opruimen en handen wassen.
17.00 tot 17.15 uur	Alle kinderen gaan aan hun eigen tafel zitten om wat te eten en te drinken
17.15 tot 18.00/18.15* uur	Vrij (buiten) spelen Kinderen worden opgehaald.**

Op studiedagen zijn we open tot de reguliere sluitingstijd. Voor de kinderen van de 2^e Marnixschool is dit tot 18.00u (verlenging tot 18.15u is mogelijk). Voor de kinderen van de St. Dominicusschool zijn we standaard open tot 18.15u.

** In schoolvakanties bieden wij geen terugfietservice (op studiedagen wel).

Vervoer

De locatie Zwaluwen bevindt zich net buiten de wijk Oog in Al. Kinderen worden door de pedagogisch medewerkers op de schoolpleinen opgehaald. Ze fietsen samen in meerdere groepen door naar BSO Zwaluwen. Alle kinderen dragen bij het fietsen een veiligheidshesje. De fietsroute is zorgvuldig gekozen zodat de veiligheid van de kinderen gewaarborgd is. Om 18.00 uur fietsen de kinderen onder begeleiding van pedagogisch medewerkers terug naar locatie De Stoere Stapjes (in het hoofdgebouw van de St. Dominicusschool) om daar door de ouders opgehaald te worden. Sommige kinderen mogen vanaf dit schoolplein zelfstandig naar huis. Om in aanmerking te komen voor de terugfiets service worden ouders gevraagd om een formulier in te vullen waarop ze aangeven of ze gebruik willen maken van de service of niet en of hun kind zelfstandig vanaf het schoolplein naar huis mag gaan.

Er wordt gefietst via de volgende, vaste routes:

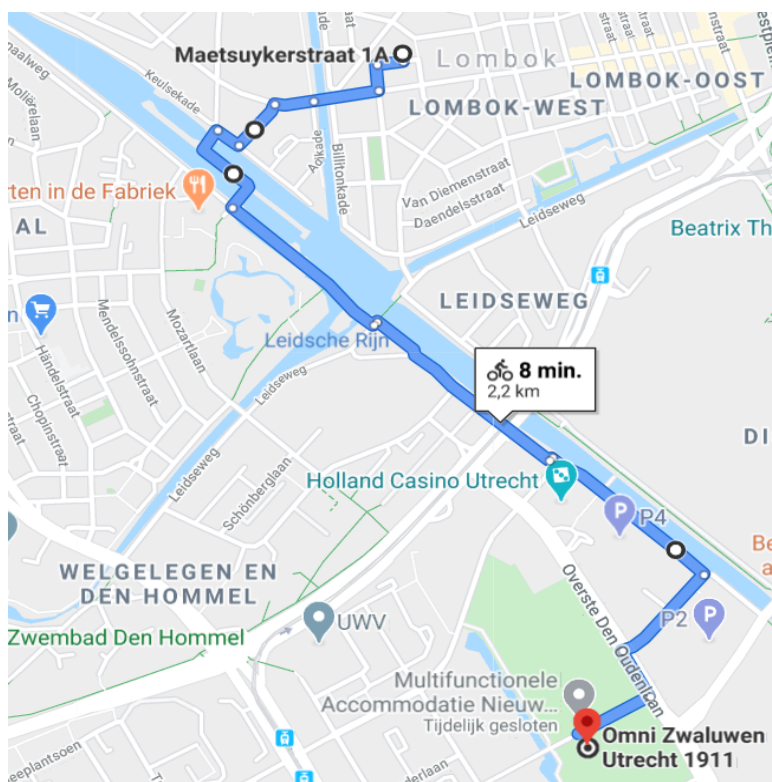
- Vanaf het hoofgebouw van de St. Dominicussschool naar BSO Zwaluwen:

- Vanaf het 2^e gebouw van de St. Dominicussschool (in de Cereol fabriek) naar BSO Zwaluwen:

- De 2e Marnixschool verhuist in september 2020 i.v.m. renovatie tijdelijk naar de wijk Lombok. Het fietsen van school naar Zwaluwen duurt vanaf deze school maximaal 10 minuten en gebeurt volgens de volgende, vaste route:

De onderstaande fietsregels gelden voor de kinderen en worden aan de kinderen geleerd vanaf de eerste dag dat ze bij locatie Zwaluwen opgevangen worden.

- De kinderen fietsen onder begeleiding van de BSO, dus niet alleen.
- Voor- en achteraan en soms in het midden (als de groep groter is dan 20 kinderen) fietst een pedagogisch medewerker.
- De pedagogisch medewerkers en kinderen dragen bij het fietsen een veiligheidshesje.
- De kinderen rijden op een veilige fiets met goede remmen, snelbinders en/of fietstas voor vervoer van de eigen schooltas, een goed slot en werkende verlichting.
- De kinderen ondertekenen het formulier met fietsregels en houden zich daaraan.
- Bij extreme weersomstandigheden (zoals storm, onweer of gladde wegen) wordt er niet gefietst, maar blijven we op de St. Dominicusschool of 2e Marnixschool en zorgen we daar voor de opvang van de kinderen.

Buitenspelen

Wij zijn elke BSO (mid)dag buiten om daar te spelen en/of activiteiten te ondernemen. Het weer moet echt de hele middag heel slecht zijn, willen wij binnen blijven. In dat geval bieden wij extra alternatieve activiteiten aan om de energie kwijt te kunnen. Zo kan er bv. gebruik gemaakt worden van de tafeltennis- en tafelvoetbaltafel.

De buitenruimte is groot. Er zijn twee grote kunstgrasvelden aanwezig waar we kunnen voetballen, maar ook gewoon lekker kunnen rennen, verstoppertje spelen of andere sporten kunnen beoefenen. Er is ook een klein speeltuintje aanwezig met schommels en een glijbaan.

Uitstapjes

Tijdens vakanties, maar soms ook gedurende reguliere schoolweken maken wij kleine en grotere uitstapjes. Ouders worden altijd ruim van tevoren geïnformeerd over de grote uitstapjes en de condities waarbinnen deze plaatsvinden. Bij spontane kleine uitjes, informeren wij ouders ook zodat ze ons snel en makkelijk kunnen bereiken. Kinderen kunnen alleen meegaan met grote uitjes als daarvoor expliciete toestemming is verleend door de ouders.

Bij uitstapjes wordt de begeleiding afgestemd op de groepsgrootte en de wijze van vervoer. De kinderen reizen in principe vanaf de BSO locatie en worden aan het einde daar ook weer teruggebracht, zodat wij de dag met elkaar kunnen afronden en afsluiten. Soms wordt daarvan afgeweken doordat wij op één centrale plaats in de wijk starten; dit wordt dan duidelijk en tijdig gecommuniceerd. Bij uitstapjes dragen de kinderen een veiligheidshesje.

Gebruik televisie, computer en mobiele telefoons

Kinderen komen al heel jong in aanraking met televisie, computer en mobiele telefoons. BSO Oog in Al gaat daar zorgvuldig mee om. Ten aanzien van het gebruik van mobiele telefoons, de spelcomputer en het kijken van televisie zijn er daarom regels opgesteld. De spelletjes en evt. films zijn afgestemd op de leeftijd van de aanwezige kinderen. Bovendien worden er aan de tijd die de kinderen besteden aan spelcomputer en mobiele telefoon beperkingen opgelegd. Dit om de kinderen te leren zich ook op een andere manier te vermaken en om sociale contacten en beweging te stimuleren. Wilt u meer hierover weten, vraag dit gerust na bij de groepsleiding van de locatie.

Tussendoortjes en maaltijden

Het drinken en eten is een ontmoetingsmoment, een sociale activiteit aan het begin van de middag en tussendoor. Bij het samenstellen van ons aanbod gaan wij uit van gezonde en bij de leeftijd passende voeding en hoeveelheden. Wij houden zoveel mogelijk rekening met de individuele wensen vanuit overtuiging of vanwege medische redenen. In ons voedingsbeleid staat uitgebreid beschreven wat er op welk moment wordt aangeboden. Dit is te vinden op onze website www.bso-ooginal.nl. Tevens zijn hierin ook de afwijkingen beschreven, zoals het eten op speciale dagen.

Bijzondere momenten

Er wordt stilgestaan bij bijzondere momenten zoals verjaardagen van kinderen en van de groepsleiding en bij afscheid. Er wordt gezongen, uw kind ontvangt een kleinigheidje en mag trakteren. Deze traktatie wordt altijd verzorgd door de BSO zelf, u hoeft dus niet zelf voor een traktatie te zorgen. Wij zorgen bijvoorbeeld voor een nét wat lekkerder koekje, uiteraard passend binnen ons voedingsbeleid. Bij een afscheid krijgt het kind een door de pedagogisch medewerkers geschreven afscheidskaart en ontvangen zij een kleinigheidje van de BSO ter herinnering aan de tijd bij de BSO.

Begeleiding

Kinderparticipatie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. Kinderparticipatie is daarom essentieel voor onze manier van werken. We volgen daartoe zoveel mogelijk de behoeftes en initiatieven van het kind. Dit betekent o.a. dat kinderen ideeën kunnen aandragen voor activiteiten en clubjes. Tijdens eetmomenten praten we regelmatig over allerlei zaken die de BSO aangaan. Zoals: regels, welke spelletjes ze leuk vinden, omgang met elkaar. Bij het samenstellen van het activiteitenaanbod en de aanschaf van materiaal hebben de kinderen natuurlijk ook een stem. We luisteren goed naar hun behoefte en meningen en kijken daarbij naar de mogelijkheden in plaats van de onmogelijkheden. Wij ondersteunen kinderen in het kenbaar maken van hun wensen en creëren een sfeer waarin zij zich veilig voelen. We ontvangen hun initiatieven en spelen hierop in. We helpen kinderen keuzes te maken als ze dit moeilijk vinden. We stemmen onze manier van handelen telkens af op het ontwikkelingsniveau van het individuele kind.

Ziek-/afmelden van uw kind

Wij vragen u om uw kind tijdig telefonisch of via email af te melden indien het ziek is of om een andere reden (feestje, afspreken met een vriendje etc.) niet aanwezig is. Op alle locaties is een voicemail aanwezig. Dit omdat de andere kinderen anders onnodig lang staan te wachten bij school bij het ophalen.

Als uw kind ziek is willen wij graag weten om welke ziekte het gaat, zodat we eventueel de andere ouders ook kunnen informeren middels informatie op het informatiebord bij de groepsruimte. Medicatie wordt alleen door ons aan uw kind gegeven, indien het voorzien is van de naam van uw kind, de (houdbaarheid)datum en het in de originele verpakking zit. U tekent hiervoor het formulier "Verklaring Medicijn Toediening". Ook bij hoofdluis dient u ons te informeren. U wordt in dat geval gevraagd om uw kind eerst te behandelen met luizenshampoo en -kam, voordat uw kind weer naar de BSO kan komen.

Medische handelingen

Een aantal pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een BHV-EHBO diploma. Als er consultatie van een arts voor een kind nodig is, nemen we contact met de ouders op. Alleen als de ouders niet bereikbaar zijn, nemen we zelf contact op met de huisarts van het kind. De gegevens van de huisarts zijn bij ons bekend. Indien dit verandert, geef het dan graag aan ons door.

Als het nodig is om direct medisch hulp in te roepen, bellen we 112. Tegelijkertijd worden de ouders (of het andere noodnummer dat bij ons bekend is) ook gecontacteerd.

Huisarts:	030-2988555 (Huisartspraktijk Oog in Al in de Händelstraat)
HAP:	088-1309620(Leidsche Rijn) / 088-1309670 (stad Utrecht)
Ziekenhuis:	088-3203000 (St. Antonius in Leidsche Rijn)

Seksuele ontwikkeling

Lichamelijk beginnen kinderen na hun achtste jaar de eerste verschijnselen van de puberteit te vertonen. Vanaf deze leeftijd worden de gevoelens van verliefdheid ook intenser. De seksuele voorkeur wordt met voorzichtige stappen verkend, hoewel dit een lang proces is. Homoseksualiteit zal op deze leeftijd door de groepsnorm niet altijd geaccepteerd worden, daarom is het belangrijk om hier al op jonge leeftijd met kinderen over te praten. In deze leeftijdsfase worden vaak grapjes over seksuele voorkeur gemaakt. Wij accepteren dit niet, maar gaan hierover in gesprek.

Wanneer kinderen ouder worden, zullen wij hen leren wat gepast is in bepaalde situaties en wat niet. We zullen het gedrag niet afkeuren, maar wel andere mogelijkheden aanbieden. Bloot lopen wordt niet gedaan, kinderen hebben altijd minimaal een onderbroek, zwembroek of badpak aan.

We vinden het belangrijk om op al hun vragen in te gaan. Dit doen we dan ook zo veel mogelijk. Op vragen van kinderen gaat de pedagogisch medewerker serieus in, ook worden geslachtsdelen bij de naam genoemd, o.m. vagina en piemel. We maken geen foto's of film opnamen van blote kinderen.

Contact met scholen

Er is periodiek overleg met de scholen waarmee een samenwerkingsovereenkomst is gesloten. Dit betreft de volgende twee scholen:

- St. Dominicus school
- 2e Marnix school

Oudercontacten

Het eerste oudercontact vindt plaats tijdens de eventuele rondleiding en het intakegesprek. Verder is er natuurlijk altijd de dagelijkse overdracht tijdens het ophalen van uw kind en wordt u jaarlijks een 10-minuten kind gesprek aangeboden. Omdat veel kinderen zelfstandig naar huis gaan zien de pedagogisch medewerkers niet alle ouders. Daardoor is het belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven, telefonisch of via mail.

Mocht u naast deze momenten behoefte hebben aan een gesprek, dan kunt u natuurlijk altijd de mentor van uw kind of de locatiecoördinator aanspreken om een afspraak te maken.

Naast deze individuele contacten wordt er minimaal één keer per jaar een ouderavond georganiseerd, vaak met/door de (centrale) oudercommissie.

Oudercommissie

Het is belangrijk dat ouders kunnen adviseren bij belangrijke onderwerpen betreffende de opvang van hun kind(eren). De Wet Kinderopvang stelt hiervoor een oudercommissie (OC) verplicht in ieder kinderverblijf en geeft de oudercommissie adviesrecht op diverse punten. De Wet Kinderopvang stelt verder eisen aan de samenstelling van de OC en aan het reglement. Wie er in de OC zit, vindt u op het informatiebord van de locatie. Daarnaast kunt u hier ook de algemene informatie voor ouders vinden, zoals bijv. de notulen van de OC-vergaderingen en de contactgegevens van de OC.

Iedere locatie heeft een eigen OC, die samen de centrale oudercommissie (COC) vormen. Voor meer informatie over de leden van de oudercommissie zie onze website <http://www.bso-ooginal.nl/>.

U kunt de (centrale) oudercommissie bereiken via oudercommissie.bso.ooginal@gmail.com.

Heeft u als ouder interesse in lidmaatschap van een van de OC's, dan kunt u uw interesse kenbaar maken of verdere informatie opvragen bij Annemieke Vermunt (directeur) via mail (info@bso-ooginal.nl) of telefonisch (030 -20 800 55).

Website

Op de website van BSO Oog in Al (www.bso-ooginal.nl) kunt u als ouder allerlei informatie terugvinden zoals bijvoorbeeld de GGD-inspectie rapporten en de geplande activiteiten voor de aankomende vakantieopvang. Ook de toestemmingsformulieren, alsmede ons voedingsbeleid, kunt u daar vinden.

Borging van de kwaliteit

Inzet personeel

Alle pedagogisch medewerkers in ons team zijn gekwalificeerd. De kwalificatie-eisen om als pedagogisch medewerker te mogen werken zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang.

De pedagogisch medewerkers werken met vaste diensten. Op de reguliere BSO-middagen werken we van 13.30uur tot 18.00/18.15 uur. Op studie- en vakantiedagen hebben we twee soorten diensten: een hele dag (8.15 tot 18.15 uur) of een halve dag (7.00/08.15 tot 13.30 of 13.00 tot 18.15 uur). Ons streven is dat er voor ieder kind altijd minstens één bekend gezicht aanwezig is.

Voorkomen ongewenste omgangsvormen door medewerkers

BSO Oog in Al voert een preventief beleid ten aanzien van ongewenste omgangsvormen. Van iedere werknemer wordt bij indiensttreding een verklaring omtrent gedrag gevraagd en worden referenties nagetrokken. Iedereen die aanwezig is op de locatie waar de kinderen opgevangen worden dient in het Personen register ingeschreven te zijn, zo wordt een constante screening geborgd.

Om binnen iedere BSO locatie die maatregelen te nemen die het risico op seksueel misbruik of mishandeling van kinderen zo klein mogelijk maken is een aparte inventarisatie gedaan aan de hand van het inventarisatie formulier 'grensoverschrijdend gedrag'. Deze inventarisatie wordt jaarlijks gedaan en besproken met het team en de oudercommissie.

Stagiaires op de groep

Regelmatig worden wij op de groep ondersteund door stagiair(e)s die een beroepsopleiding volgen. Deze stagiair(e)s staan boventallig en nooit alleen op de groep. De stagiair(e) is één tot vier middagen per week aanwezig en gaat de andere dagen naar school. De stagiair(e) biedt ondersteuning bij de verzorging van kinderen en bij de uitvoering van activiteiten, maar heeft niet de eindverantwoording. Al onze stagiair(e)s dienen voor aanvang van hun stage een VOG te overleggen en ingeschreven te zijn bij het Personen register.

Ondersteuning op de groep door andere volwassenen

Wij maken wij soms gebruik van vaste vrijwilligers. Voor extra activiteiten zoals een workshop trekken we uitsluitend gediplomeerde krachten aan. Zij moeten net als iedereen die in de kinderopvang werkt een VOG overleggen, voordat ze hun activiteiten bij ons starten. Als er een activiteit door een externe workshopaanbieder wordt verzorgd, is er daarnaast altijd een pedagogisch medewerkster van de BSO aanwezig.

Taal

Onze voertaal is Nederlands.

Werkinstructies & protocollen

Naast het algemeen pedagogisch beleid en het pedagogisch werkplan zijn ook allerlei werkinstructies en protocollen op de locatie aanwezig, bedoeld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen en de kwaliteit van de leefomgeving op de BSO zo goed mogelijk te borgen. Zo zijn er instructies en (veiligheid)eisen bij het ondernemen van een uitstapje en hoe we omgaan met pesten. Deze werkinstructies en protocollen worden periodiek geëvalueerd en bijgesteld. Niet alleen door aanpassingen van richtlijnen door bijvoorbeeld de GGD of het Voedingscentrum, maar ook door input van de pedagogisch medewerkers, de pedagogisch beleidsmedewerker en/of ouders.

Niet tevreden? Vertel het ons.

Goede samenwerking tussen ouders en pedagogisch medewerkers is in het belang van het welzijn van de kinderen. Daar zetten wij ons van harte voor in. Het kan voorkomen dat u van mening verschilt met een pedagogisch medewerker of ergens ontevreden over bent. Wij vragen u dit in eerste instantie te bespreken met de betreffende pedagogisch medewerker of met de locatiecoördinator.

Klachten worden afgehandeld conform het klachtenreglement, dat ook te vinden is op onze website.

Opvoedingsdoelen in de praktijk

Omdat BSO Zwaluwen in het clubhuis van een sportvereniging gevestigd is, is het extra belangrijk om de kinderen zich 'thuis' te laten voelen in de groep en op de locatie. Hierin heeft de groepsleiding een belangrijke taak. Dit doen zij door het creëren van een huiselijke sfeer in de vorm van persoonlijk gesprekken, huiselijke rituelen en de aankleding van de ruimtes.

Verder is het belangrijk dat de kinderen gestimuleerd worden op alle ontwikkelgebieden, te weten: sociaal-emotioneel, motorisch-zintuigelijk, cognitief, taal en communicatief, expressief-beeldend en in spel. We vinden het ook fijn dat de kinderen vrij zijn om zelf te bepalen wat ze willen doen en waar ze zelf zin in hebben. Hier houden we rekening mee in de aangeboden activiteiten. Deze kinderen zijn geen kleine kinderen meer, maar moeten nog wel veel leren. De groepsleiding kan zich goed inleven in de leeftijdsgroep en laat kinderen zoveel mogelijk zelf proberen, maar heeft daarbij wel een sturende en begeleidende rol. Kinderen worden niet aan hun lot overgelaten, maar geholpen waar dat nodig is. Er is een passende balans tussen vrijheid en geborgenheid. Er wordt verder niet alleen naar individuen gekeken, maar ook naar het functioneren van de groep als geheel. Groepsactiviteiten en vriendschappen worden aangemoedigd.

De pedagogisch medewerkers speelt ook een belangrijke rol in de contacten met ouders. Omdat de meeste kinderen aan het einde van de middag met de groep mee terugfietsen naar het schoolplein van de St. Dominicuschool en dan zelfstandig naar huis gaan, spreken wij veel ouders niet (regelmatig) voor een overdracht. In praktijk houdt dit in dat wij contact opnemen als er afstemming met ouder(s) nodig is. Ouders die hun kinderen wel ophalen krijgen wel een persoonlijke overdracht. Niet alleen de knelpunten worden gecommuniceerd, maar ook de leuke, alledaagse ervaringen van de kinderen op de BSO waaruit blijkt dat wij het kind echt gezien hebben in zijn eigenheid en ontwikkeling. Voor alle ouders is er gelegenheid om gebruik te maken van het jaarlijkse 10 minuten gesprek over hun kind. Deze communicatie past ook bij de leeftijd van de kinderen, die straks naar de middelbare school gaan. Zij ontwikkelen zich sterk in hun zelfstandigheid. Deze zelfstandigheid is terug te zien in ons aanbod, maar ook in het contact met ouders. De kinderen fietsen met begeleiding zelf terug naar huis, of gaan zelf vanuit BSO Zwaluwen naar sporttrainingen. Door de zelfredzaamheid van de kinderen heeft de locatie Zwaluwen dus minder contact met de ouders, dan bij de andere BSO locaties met een jongere leeftijdsgroep.

Als basis van het pedagogisch beleid hanteert BSO Zwaluwen 4 opvoedingsdoelen:

1. Het bieden van sociale en van (emotionele) veiligheid;
2. Het bieden van de gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;
3. Het bieden van de gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties;
4. Het bieden van de kans om zich de waarden en normen (de cultuur) van de samenleving eigen te maken; socialisatie.

Bovenstaande opvoedingsdoelen worden vertaald naar de dagelijkse praktijk. Dit kan d.m.v. 5 verschillende pedagogische middelen:

1. De pedagogisch medewerker-kind interactie
2. De fysieke omgeving (de binnen- en buitenruimte)
3. De groep
4. Het activiteitenaanbod
5. Het spelmateriaal

Elk van de vier opvoedingsdoelen kan door elk van de vijf middelen, in verschillende mate, gerealiseerd worden. Het programma van BSO Zwaluwen is zo ingericht dat dit in de praktijk zo werkt. Elk middel wordt gebruikt om elk doel te kunnen bereiken. Zo wordt een optimaal pedagogisch klimaat bereikt. In dit pedagogisch werkplan wordt beschreven hoe dat in de praktijk vorm krijgt.

Dit pedagogisch werkplan is een aanvulling op het algemeen pedagogisch beleidsplan. Alle pedagogisch medewerkers van BSO Zwaluwen werken op basis van de inhoud van dit plan en worden in de praktijk ondersteund door een pedagogisch coach. Het pedagogisch beleids- en werkplan zijn op een vrij toegankelijke plaats op locatie beschikbaar en in te zien door zowel personeel als ouders. Ouders ontvangen voor de start op deze BSO locatie een informatiepakket met daarin de hoofdlijnen van ons pedagogisch beleids- en werkplan aangevuld met praktische informatie.

1. Het bieden van sociale en emotionele veiligheid

Het zorg dragen voor een gevoel van veiligheid bij kinderen is het belangrijkste opvoedingsdoel. Bij de BSO kunnen kinderen zich ontspannen en kunnen zij zichzelf zijn. Als een kind zich niet op zijn of haar gemak voelt zal het zich mogelijk minder of niet goed kunnen ontwikkelen. Daarmee is het bieden van emotionele veiligheid de basis voor het bereiken van de andere drie opvoedingsdoelen (zoals genoemd in de inleiding). In de volgende paragrafen wordt beschreven hoe BSO Zwaluwen via de verschillende pedagogische middelen ervoor zorgt dat kinderen zich thuis voelen op de BSO.

Pedagogisch medewerker-kind interactie

De basis van de interactie is een sensitief-responsieve houding van de groepsleiding: zij zijn gevoelig voor wat de kinderen bezighoudt en reageren daar op een passende wijze op. Zij hebben plezier in wat de kinderen doen, vertellen, ontdekken en laten dat merken.

Voordat kinderen starten bij de BSO vindt er een intakegesprek plaats, dit is al een eerste kennismaking. Als kinderen vanuit een andere BSO locatie van BSO Oog in Al komen, dan vindt er een overdracht plaats en hebben kinderen in één van de laatste weken voor de grote vakantie de mogelijkheid om kennis te komen maken.

Nieuwe kinderen worden in de beginperiode extra in de gaten gehouden door de vaste pedagogisch medewerker van de basisgroep waar het kind in komt, en indien nodig extra begeleid bij het innemen van een plek in de groep. De groep bestaat uit maximaal 60 kinderen bij BSO Zwaluwen, dit kan wat overweldigend zijn in het begin. Extra begeleiding is dan van groot belang. De pedagogisch medewerker laat duidelijk merken dat het kind welkom is en vertelt dat zij het fijn vindt dat het kind bij onze BSO komt. Nieuwe kinderen krijgen bij aanvang een rondleiding door het gebouw en worden gewezen op alle activiteiten die gedaan kunnen worden en de clubjes waaraan ze (eventueel nog bij instroom gedurende het schooljaar) mee kunnen doen. Ook worden de belangrijkste huisregels uitgelegd. Na 3 maanden wordt er geëvalueerd hoe het gaat met het kind en de bevindingen worden weergegeven in een kort observatieverslag.

Er wordt groot belang gehecht aan vaste groepsleiding op vaste dagen op vaste groepen. In geval van ziekte of vrije dagen van de groepsleiding wordt er voor vervanging eerst gekeken binnen de locatie en organisatie zelf, daarna wordt een beroep gedaan op vaste oproepkrachten en pas daarna wordt een uitzendkracht ingeschakeld.

Binnen BSO Zwaluwen wordt er gewerkt met basisgroepen, met daarbinnen kleurgroepen. Kinderen worden in een basisgroep ingedeeld bij de start van het schooljaar. Elke dag is er voor elke basisgroep minstens één pedagogisch medewerker verantwoordelijk. Deze is verantwoordelijk voor het wen proces, voor de overdracht naar ouders en collega's en is algemeen aanspreekpunt voor ouders en kind. Kinderen mogen zich binnen de locatie vrij bewegen en hoeven niet bij "hun" pedagogisch medewerker te spelen. Voor de dagelijkse overdracht kan de pedagogisch medewerker dus verwijzen naar een collega. Het eten en drinken uit school gebeurt wel in de eigen groep. De foto's van de groepsleiding hangen op het prikbord, naast de lijsten van de basisgroepen waar zij bij horen.

De groepsleiding kent alle kinderen bij naam en begroet hen persoonlijk bij aanmelding op school of bij binnenkomst. Zo voelt elk kind zich 'gekend', gezien en welkom op Zwaluwen. Ons streven is om bij Zwaluwen zowel mannelijke als vrouwelijke leiding aanwezig te hebben, zodat zowel meisjes als jongens zich kunnen identificeren met de groepsleiding. Door bovenstaand beleid zijn de kinderen vertrouwd met de groepsleiding en andersom. Kinderen en pedagogisch medewerker kennen elkaar en weten daardoor wat ze aan elkaar hebben.

Het is heel belangrijk dat de pedagogisch medewerkers op één lijn staan met elkaar, waardoor voor elk kind duidelijk is welk gedrag wel en welk gedrag niet gewenst is. Dit maakt communicatie tussen de pedagogisch medewerkers onderling van groot belang. Afspraken met kinderen e/o ouders worden dezelfde dag nog mondeling gecommuniceerd naar collega's die op dezelfde dag werken en worden genoteerd in het overdrachtsschrift. Eventueel worden de afspraken op schrift gesteld en bij het kinddossier gevoegd en in de map (draaiboek) gedaan. Er is regelmatig een locatievergadering (speciaal gericht op Zwaluwen) en een aantal keer per jaar vindt er een gezamenlijke vergadering van alle locaties plaats.

De huisregels van de locatie zijn duidelijk voor alle kinderen. Zij worden elk jaar aan het begin van schooljaar herhaald, tussentijds worden zij collectief opgefrist als daar aanleiding voor is, en ze hangen op een duidelijke plek in het gebouw. De groepsleiding refereert hieraan bij het aanspreken/sturen van kinderen en vertelt er altijd bij waarom de regel bestaat, wat het effect van de regel is.

De groepsleiding ziet elk kind als een individu in de groep. Elk kind is anders en heeft andere behoeften. Kinderen die extra aandacht behoeven i.v.m. een bepaalde beperking of handicap krijgen deze ook (binnen ons vermogen en

passend in de zorg voor de hele groep). Zo voelen ook zij zich 'thuis' bij Zwaluwen. Als een kind zich niet fijn voelt of lijkt te voelen dan wordt er ook extra aandacht aan het kind gegeven of, indien het kind dat niet wil, in ieder geval extra in de gaten gehouden. Dit gebeurt door het kind aan te bieden samen een spelletje te spelen of gewoon door interesse te tonen en een gesprekje aan te knopen. Ook kan het kind gekoppeld worden aan een ander kind. Dit geldt niet alleen voor het kind dat duidelijk heel verdrietig of boos is, maar ook voor het kind dat zich terugtrekt uit de groep of het kind dat heel ander gedrag vertoont dan normaal. Zowel de verbale als de non-verbale signalen van kinderen worden geobserveerd. De pedagogisch medewerker bekijkt zodoende elke dag (in meer of mindere mate) het functioneren van elk kind in de groep, zodat er snel en adequaat op de verschillende behoeften van de kinderen gereageerd kan worden. Door kinderen te zien als individuen is er ruimte voor elk kind om zichzelf te zijn. Er is ruimte voor persoonlijke initiatieven en emoties.

De kinderen hoeven niet allemaal hetzelfde te willen of te doen; elk kind is voor de pedagogisch medewerker even belangrijk en telt evenveel mee.

Groepsleiding en kinderen praten met en luisteren naar elkaar. Dit begint vanaf het moment dat de kinderen uit school komen (bv onderweg naar de BSO informeren hoe het op school was) en eindigt pas als ze naar huis gaan (afscheid nemen). De pedagogisch medewerker luistert goed naar de kinderen en vraagt passend door naar de behoefte van elk kind. Zij stelt zich op als vertrouwenspersoon. Hierbij wel goed oplettend of kinderen op dat moment wel de behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek.

Goede communicatie is van groot belang voor een goede relatie tussen groepsleiding en kinderen. De pedagogisch medewerker bewaakt dat iedereen rustig zijn verhaal kan doen. Er is een sfeer waarin elk kind het gevoel heeft dat hij of zij serieus genomen wordt en dat er naar hem of haar geluisterd wordt. Als een kind met een probleem bij de pedagogisch medewerker komt dan wordt daar ook voor het kind zichtbaar iets mee gedaan, anders is het vertrouwen van het kind in het pedagogisch medewerker verminderd of weg. Daartoe wordt er achteraf altijd even aan het kind gevraagd worden of het goed is opgelost.

Het stimuleren van het sociaal-emotioneel welbevinden gebeurt ook door periodiek extra aandacht te geven aan en het benoemen van de talenten van elk kind en het geven van complimenten.

Het is belangrijk om niet alleen de kinderen aandacht te geven waarmee het (tijdelijk) niet zo lekker gaat, maar ook juist aan de andere kinderen. De kinderen waarmee nooit problemen zijn en die geen aandacht uit zichzelf vragen krijgen anders minder aandacht, terwijl ook zij dat heel fijn vinden en het nodig is om zich te ontwikkelen. BSO Zwaluwen streeft naar een goede relatie tussen groepsleiding en kinderen, waarbij respect voor elkaar centraal staat. Gezelligheid en humor spelen daarbij een belangrijke rol.

Bij het ophalen worden ook de ouders verwelkomd en geïnformeerd over hoe de dag van hun kind verlopen is.

Een aantal werkafspraken m.b.t. de veiligheid van de kinderen zijn vastgelegd in (locatie specifieke) protocollen. Zo zorgt bijvoorbeeld het *protocol aan- en afmelden* voor een eenduidige werkwijze in registratie van aanwezige kinderen.

Fysieke omgeving

De kinderen worden in een vaste ruimte opgevangen. Deze is dus bekend en vertrouwd voor het kind. De indeling van de ruimte van Zwaluwen is aangepast aan de leeftijd van de kinderen die er worden opgevangen. Er zijn vaste plekken voor vaste activiteiten; dit schept duidelijkheid. Uit school gekomen eerst aan tafel, wat eten en drinken geeft rust.

Balans in de ruimte is belangrijk, zodat elk kind zich er veilig kan voelen en zich kan vermaken. Een belangrijke indeling is die in rustige en drukke gedeeltes. In de rustige zithoek hangt een huiskamersfeer om te lezen, kletsen of om een spelletje te spelen in een kleine groep. Rond de tafel kunnen grotere spellen gespeeld worden en hier vinden ook de activiteiten deels plaats. Er zijn plekken en mogelijkheden aanwezig waardoor kinderen zich naar behoefte even kunnen onttrekken aan de groep. De buitenruimte is groot maar door goede afspraken en huisregels kunnen kinderen en groepsleiding elkaar in de gaten houden. Bij het buiten spelen op de voetbalvelden is er ook gelegenheid voor vriendjes en vriendinnetjes uit de buurt om mee te spelen.

Groep

Het is voor elk kind belangrijk om zich thuis te voelen in de groep. Elk kind is een individu in de groep. Dit realiseert de groepsleiding zich te allen tijde. Het gedrag of de specifieke wensen van een kind mogen echter niet schadelijk zijn voor de andere kinderen in de groep. Wij houden rekening met elkaar. Wij spreken elkaar aan bij lichamelijk en/of verbaal geweld, waarbij het gewenste gedrag uitgelegd en gestimuleerd wordt.

Bij voortdurend ongewenst gedrag wordt samen met het kind en de ouder(s) gewerkt aan een oplossing. Lukt dit niet voldoende dan kan een kind uiteindelijk, volgens protocol, van de BSO geschorst worden.

Stichting BSO Oog in Al vindt dat kinderen van vier en twaalf jaar zo veel van elkaar verschillen dat de meest optimale opvang geboden kan worden in verschillende leeftijdsgroepen. De jongere kinderen hebben een andere drang naar zelfstandigheid dan de ouderen, de oudste kinderen kunnen daarin juist overweldigend zijn voor de jongsten. Zo zijn er vele voorbeelden te noemen.

Aanwezigheid van leeftijdgenootjes, vriendjes en vriendinnetjes in de groep speelt een grote rol bij het zich veilig voelen in een groep. Met bestaande vriendschappen tussen kinderen wordt uiteraard rekening gehouden, daarnaast stimuleert de groepsleiding ook het contact met andere kinderen. Dit gebeurt bv. door hen gezamenlijk een taak toe te bedelen in een club. Soms vraagt de pedagogisch medewerker ook kinderen om elkaar te helpen i.p.v. geholpen te worden door de pedagogisch medewerker. Hoe groter de sociale kring van kinderen bij de BSO, hoe meer ze zich er thuis voelen. Het is belangrijk dat de kinderen de andere kinderen bij naam kennen; dat ze weten bij wie ze in de groep zitten. Om deze reden wordt er ook gewerkt met vaste groepen.

Interacties tussen kinderen worden verder goed begeleid. Vooral de communicatie bij conflicten is belangrijk. Kinderen wordt geleerd door middel van een stappenplan (zie Bijlage I) problemen met elkaar op te lossen. Wij sluiten hierbij tevens aan bij de methodes van de St. Dominicuschool (Kanjermethode) en de 2^e Marnixschool (Vreedzame School). De groepsleiding helpt de kinderen daarbij (indien nodig) duidelijk aan elkaar uit te leggen wat het gedrag van de ander voor hen betekent of helpt hen hun eigen gedrag uit te leggen en het weer goed te maken. Zo leren de kinderen in de groep ook rekening te houden met elkaar.

In dit opzicht is de groepsleiding extra alert op pestgedrag van kinderen. Pesten is schadelijk voor kinderen en heeft daarmee onze speciale aandacht. Kinderen leren dat pesten strijdig is met respectvolle omgang met elkaar, waarmee het dus ook niet op de BSO kan. Ze leren ook dat het goed en fijn is om op te komen voor een kind dat gepest wordt. Zo wordt er door pedagogisch medewerkers én kinderen op pestgedrag gelet en bijgestuurd. In de begeleiding kijken we niet naar de schuldvraag, maar richten wij ons op het stoppen van het pestgedrag door elkaar aan te spreken op inlevingsgedrag. Melding van pesten nemen wij uiteraard serieus, door observaties kijken wij naar de pester(s) – gepeste en werken samen aan het stoppen van pesten.

BSO Oog in Al heeft een protocol om pesten op de groepen tegen te gaan. Dit omgangsprotocol is een handvat voor pedagogisch medewerkers en tevens een verantwoording naar ouders en kinderen over onze regels en afspraken ten aanzien van onze omgangsnormen en waarden. Wij streven naar een pestvrije opvang, waarbij we elkaar respecteren. Zowel kinderen onderling als pedagogisch medewerker – kind, pedagogisch medewerkers – ouder en visa versa. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door hierover open te communiceren ontstaat er een aanspreekcultuur.

De pedagogisch medewerker streeft naar een open en ontspannen sfeer in de groep. Tijdens de tafelmomenten worden groepsgesprekken gestimuleerd, waarbij ook gevoelige of persoonlijke onderwerpen aan bod kunnen komen. De pedagogisch medewerker stimuleert kinderen om elkaar bij naam te noemen, bijvoorbeeld wanneer er beleg doorgegeven moet worden. Het kennen van elkaars naam is belangrijk en wordt gestimuleerd door de pedagogisch medewerker. Dit gebeurt, met name aan het begin van het schooljaar, door het regelmatig bewust benoemen van elkaars namen of het spelen van spelletjes waarin het belangrijk is elkaars naam te kennen. Het groepsgevoel wordt verder gestimuleerd door het regelmatig organiseren van groepsactiviteiten. Door de kinderen samen te laten spelen en leuke dingen mee te laten maken in de groep, zullen ze zich er ook in thuis voelen.

De verjaardagen van de kinderen worden bij de BSO gevierd. Ze mogen trakteren en krijgen van de pedagogisch medewerker een mooie verjaardag attentie. Ook wordt er extra aandacht besteed aan kinderen die nieuw zijn (rondleiding en intensief contact) of juist afscheid nemen (afscheidsritueel). Dit geldt ook voor kinderen die een ‘overgang’ meemaken van de ene naar een andere BSO locatie. Nieuwe kinderen worden verwelkomd en kinderen die weggaan worden uitgenodigd. Dit zijn rituelen die kinderen een eigen plekje in de groep geven.

Activiteitenaanbod

Bij ons activiteitenaanbod gaat het in eerste instantie om het doen, het resultaat is een logisch gevolg van de activiteit. Samen plezier hebben, iets leren en ontdekken, jezelf ontwikkelen, jezelf leren kennen en steeds meer zelfredzaam c.q. behulpzaam worden.

Structuur is belangrijk en daarom heeft elke dag een vaste dagindeling. Dit geeft de kinderen houvast. Er zijn vaste momenten waarop de kinderen spelen, eten en drinken en opruimen.

Omdat de tijd die kinderen doorbrengen bij BSO Zwaluwen hun eigen vrije tijd is worden ze niet verplicht om aan activiteiten mee te doen. De (groeps)activiteiten hebben vrijwel altijd een vrijwillig karakter, waardoor kinderen niet snel iets doen wat ze niet leuk vinden of waar ze niet zelf voor gekozen hebben. Een voorbeeld hiervan zijn de clubjes die bij BSO Zwaluwen worden aangeboden. De kinderen kunnen zich inschrijven voor verschillende clubjes, die gedurende het jaar plaatsvinden. Als de club eenmaal is begonnen wordt van de kinderen echter wel verwacht dat ze

de club ook afmaken (meestal ongeveer 4 à 5 bijeenkomsten). Het meedoen aan een clubje (een groep binnen de groep) zorgt voor plezier en een veilig gevoel: kinderen doen in een kleine groep iets waar ze zelf voor gekozen hebben, wat ze leuk vinden en waar ze iets van leren.

Het meedoen aan activiteiten is plezierig, verbindend en leerzaam voor kinderen en vormt een essentieel onderdeel van het beleid van BSO Zwaluwen. Er worden daarom veel activiteiten aangeboden.

We werken samen met de voetbal- hockey- en tennisvereniging Zwaluwen Utrecht 1911. Daardoor hebben we een gevarieerd sportaanbod. Het is verder belangrijk om verschillende soorten activiteiten aan te bieden, zodat elk kind bij de BSO zich aangesproken kan voelen. Een kind wat het fijn vindt om te sporten, maar daar bij de BSO geen gelegenheid voor heeft zal daar minder gelukkig zijn. Bij BSO Zwaluwen wordt daarom een variatie aan activiteiten aangeboden naast de sportactiviteiten die leuk zijn voor de jongsten én oudsten, voor jongens én meisjes. Tevens wordt er gevarieerd in aanbod voor verschillende competentiegebieden (motorisch, creatief, cognitief etc.)

Kinderen kunnen dus zelf kiezen voor deelname aan een club (zoals een fotoclub, knutselclub, dansclub, kookclub, kleiclub, tekenclub, spelletjescompetities etc.) of zelf aan de slag gaan met de aanwezige materialen.

In het aanbod van de clubjes hebben de kinderen zelf ook een stem. Regelmatig wordt hen gevraagd door de pedagogisch medewerker ofwel de kinderraad van Zwaluwen, ideeën aan te leveren voor een nieuw clubje. Bovendien worden de clubjes na afloop geëvalueerd met de kinderen om te kijken of het aan hun verwachtingen voldeed en of/hoe het de volgende keer wellicht beter/anders kan. Naast de clubjes worden ook kortdurende, dagelijkse activiteiten aangeboden.

In het activiteitsaanbod wordt ook rekening gehouden met jaarlijks terugkerende perioden en festiviteiten, zoals bv. de seizoenen, Sinterklaas, Pasen en Kerstmis. Elk BSO(school)-jaar wordt traditioneel afgesloten met een feestweek. Het werken met jaarlijks terugkerende thema's schept structuur en duidelijkheid in de opvang. Hierbij wordt wel rekening gehouden met het feit dat er op school (en thuis) ook vaak al aandacht is voor dezelfde thema's. Mocht het allemaal wat te veel worden dan doen we het bij Zwaluwen wat rustiger aan en wordt er bv. voor gekozen om iets heel anders of rustigs te gaan doen.

Kinderen die talent hebben op het vlak van sport of kunst worden uitgedaagd door mee te helpen met het bedenken, voorbereiden en uitvoeren van de activiteiten. Hierdoor worden kinderen gestimuleerd regelmatig een andere rol te nemen in de groep. Kinderen ontwikkelen hierdoor hun persoonlijkheid, talent en leren voor een groep staan.

De activiteiten bij BSO Zwaluwen worden vooral door de eigen groepsleiding aangeboden, op basis van de eigen kennis en talenten. Dit geeft een vertrouwd gevoel en het creëert een band tussen pedagogisch medewerker en kinderen. Bovendien kent de pedagogisch medewerker de kinderen goed en weet zij wat de kinderen aankunnen. Zo kunnen activiteiten 'op maat' worden aangeboden. Soms worden er experts van buitenaf ingeschakeld. Deze zijn dan altijd boventallig als begeleiding aanwezig.

Tijdens activiteiten worden de kinderen (actief of passief) begeleid door de groepsleiding, als ze dat nodig hebben. Hierbij valt o.a. te denken aan spelbegeleider zijn bij groepsactiviteiten, helpen omgaan met verliezen, aanwezig zijn op de achtergrond (observerend), de kinderen uitdagen om hun grenzen te verleggen of gewoon meedoen aan een spel of (knutsel)activiteit.

Spelmateriaal

Het aanwezige spelmateriaal sluit aan op de ontwikkelingsfase van de aanwezige kinderen. Er zijn voor elke leeftijdsgroep verschillende soorten speelgoed aanwezig. Zo is er voor groep 5 ander materiaal aanwezig dan voor groep 6 t/m 8, die (op meerdere gebieden) net wat uitdagender materiaal wensen. Ook houden wij rekening met aanbod door hypes onder de kinderen, door het aanschaffen van dit materiaal of juist het aanbieden van een volledig tegengesteld aanbod om zo een balans in het spelen en bewegen te kunnen houden. Het speelgoed ligt op vaste plekken, waar de kinderen het zelf kunnen en mogen pakken. Als er materiaal is waarvoor toestemming gevraagd moet worden om het te pakken, dan wordt uitgelegd waarom dat nodig is. Als er nieuw spelmateriaal is legt de groepsleiding duidelijk uit hoe het gebruikt gaat worden, zodat de kinderen het zelfstandig kunnen gebruiken. Op BSO Zwaluwen wordt er door de groepsleiding gestuurd op het goed gebruik en onderhoud van het materiaal. Er wordt op gelet of de kinderen het speelgoed weer mee naar binnen nemen en netjes opruimen. Wordt spelmateriaal niet netjes opgeborgen en is het kwijt, dan leren we de kinderen dat er niet meteen iets nieuws besteld wordt. Kinderen worden op deze manier verantwoordelijk gemaakt voor het speelgoed, wat past bij deze leeftijd.

Er komt periodiek nieuw spelmateriaal bij, zodat er variatie in het aanbod blijft. Kinderen hebben ook inspraak bij de aanschaf van nieuw materiaal. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het opstellen van een verlanglijst voor Sinterklaas of kinderen te vragen naar welke clubjes ze graag zouden willen zien bij Zwaluwen.

2. Het ontwikkelen van persoonlijke competenties (eigen identiteit en persoonlijkheid)

Persoonlijke competenties stellen een kind in staat om problemen op te lossen en zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Hierbij valt te denken aan persoonskenmerken als flexibiliteit, veerkracht, creativiteit, zelfstandigheid en zelfvertrouwen. In de volgende paragrafen wordt beschreven hoe BSO Zwaluwen via de verschillende pedagogische middelen er zorg voor draagt dat kinderen de bovengenoemde persoonskenmerken kunnen ontwikkelen en daardoor kunnen opgroeien tot competente individuen.

Pedagogisch medewerker-kind interactie

De interactie tussen groepsleiding en kinderen speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen van persoonlijke competenties bij kinderen. Er is daarom periodiek specifiek aandacht voor het herkennen/benoemen/ontdekken/ontwikkelen van eigen en andermans talent en het stimuleren van sociaal-emotioneel welbevinden (o.a. d.m.v. complimenten). De groepsleiding is alert op de leermomenten van verschillende kinderen en benoemt/ bespreekt/ creëert deze bewust.

Zij doet dit op een speelse, positieve wijze. De groepsleiding lokt de kinderen uit om net wat verder te gaan; om hun grenzen te verleggen. Dit vereist een actieve houding naar het kind toe. De groepsleiding doet daartoe (bewust wel en niet) mee aan de activiteit en zorgt voor leermomenten. Zij zorgt ervoor, door het geven van complimenten, dat het kind zich competent voelt en probeert zichzelf te verbeteren. Er wordt goed gekeken naar wat het kind al kan en wat het kan doen om verder te komen. Op deze manier worden bijvoorbeeld verlegen kinderen gestimuleerd om mee te doen aan (groeps) activiteiten, samen met de groepsleiding. Later zullen zij de groepsleiding daar niet meer voor nodig hebben en uit zichzelf gaan meedoen. Daartegenover staat dat kinderen die dat nodig hebben getemperd worden door de groepsleiding. Zij worden geleerd om juist rustiger te reageren in bepaalde (spel)situaties. Kinderen die vaak een dominante rol hebben wordt bv. een andere rol toebedeeld of worden aangesproken op hun gedrag.

De groepsleiding heeft verder een voorbeeldfunctie bij het omgaan met veranderende situaties. Als er dingen anders lopen dan de kinderen willen, worden ze gestimuleerd om eerst zelf een oplossing te bedenken. Als ze er niet uitkomen helpt de groepsleiding hen, door middel van praten en oplossingen voorstellen, om daar (flexibel en positief) mee om te gaan. Als kinderen bv. met iets willen spelen waar anderen al mee bezig zijn leren ze om te vragen of ze mee kunnen doen of om af te spreken wanneer zij er dan mee kunnen spelen.

Ook het fietsen van school naar de BSO en BSO naar school biedt goede leermomenten. De groepsleiding leert kinderen omgaan met andere verkeersdeelnemers, bv. bij het oversteken van straten, zelf opletten en het verzorgen van de fiets.

Fysieke omgeving

Kinderen die zichzelf ontwikkelen hebben daarvoor de ruimte nodig. BSO Zwaluwen voldoet aan de wettelijk verplichte oppervlakte. Er is genoeg ruimte voor alle kinderen om lekker hun eigen gang te gaan. De indeling in een drukke en rustige ruimte maakt verschillende activiteiten mogelijk, waardoor kinderen verschillende competenties kunnen ontwikkelen (bijvoorbeeld op sportief gebied, maar ook op creatief en cognitief gebied). Ook de buitenruimte stelt de kinderen in staat zich bepaalde (motorische) vaardigheden eigen te maken. Kinderen kunnen zich vrij bewegen tussen de binnenruimte en buiten, wel moeten ze even vragen of ze naar buiten mogen zodat hier altijd toezicht is.

Het is voor kinderen ook mogelijk om zich even terug te trekken uit de groep, bijvoorbeeld op de bank, of in overleg op de gang of buiten. Zo kunnen ze over bepaalde ervaringen (bijvoorbeeld tegenslagen) nadenken en deze eventueel verwerken of oplossen. Dit kan alleen, maar ook met vriendjes of vriendinnetjes of samen met de groepsleiding.

Bij Zwaluwen is duidelijk afgesproken welk gedrag wel en niet is toegestaan in de ruimte (en buiten). Er gelden huisregels zodat de kinderen duidelijkheid hebben en weten waar ze aan toe zijn. Deze regels worden elk jaar aan alle kinderen uitgedeeld en besproken en hangen duidelijk zichtbaar in de ruimte. Zo kunnen ze veilig en ongestoord spelen. Als er tijdens het spel toch een ongeluk(je) gebeurt, wordt dit samen met de kinderen geëvalueerd.

Groep

Aangezien de groepen bij Zwaluwen stabiel zijn kennen de kinderen elkaar goed. Als kinderen elkaar goed kennen, spelen zij vaker samen en is hun spel van hoger niveau.

Als kinderen in een groep verblijven, kunnen zij zichzelf met anderen vergelijken. Vooral in groepsactiviteiten komt dit naar voren. Bijvoorbeeld in een voetbalwedstrijd: de winnaars voelen zich competent en delen hun vreugde met elkaar, de verliezers helpen elkaar het verlies te verwerken/relativeren en daar op een goede manier mee om te gaan

(eventueel met behulp van de groepsleiding). De groepsleiding leert de kinderen dat winnen leuk is, maar niet het allerbelangrijkste. Het gaat om het plezier van met elkaar spelen.

Als een kind iets goed kan, is het leuk om dat ook van andere kinderen te horen. Dat kan in de groep. Werkstukken van kinderen worden regelmatig tentoongesteld en er is ook altijd ruimte voor kinderen om hun eigen dingen te doen, die ze goed kunnen en leuk vinden. Er wordt dus vaak aandacht geschonken aan de prestaties van de kinderen.

Voorbeelden hiervan zijn de afsluitingen van de clubjes, zoals bijvoorbeeld een dansoptreden, een foto- of tekeningtentoonstelling of het uitdelen van lekkernijen van de kookclub.

Doordat kinderen in de groep verblijven, leren ze een heleboel persoonlijke eigenschappen, zoals incasseren, profileren, respecteren en aanpassen. Kinderen leren omgaan met hun plek in de groep, bijvoorbeeld de oudste of juist de jongste zijn.

In een groep is altijd interactie. Kinderen doen ervaringen op en leren daarvan. De groepsleiding helpt bij het benoemen van bepaalde gevoelens en zoekt samen met de kinderen oplossingen bij problemen. Kinderen kunnen en mogen echter ook elkaar helpen en ook daar leren ze weer van.

Activiteitenaanbod

Om te zorgen dat kinderen de aangeboden activiteiten leuk vinden en er ook nog wat van kunnen leren, sluiten deze aan bij het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Plezier staat bij de activiteiten voorop. Doordat de groepsleiding een grote rol speelt bij de activiteiten, staat zij dicht bij de kinderen. Zij kan de kinderen daardoor stimuleren in de activiteit en belangrijke en leuke leermomenten creëren voor de kinderen.

Er is bij Zwaluwen een groot aanbod aan activiteiten. Hierbij is er een balans tussen activiteiten die kinderen individueel kunnen doen en groepsactiviteiten.

Dit wordt vooral gedaan in de vorm van clubjes. Deze worden door de groepsleiding zelf geleid en bestaan uit een aantal bijeenkomsten achter elkaar, waarbij de kinderen in een klein groepje bezig zijn met een bepaalde activiteit. In de clubjes wordt eigen initiatief van de kinderen verlangd, zij hebben een grote stem in hoe de club uiteindelijk vormgegeven zal worden. Hierdoor wordt goed aangesloten bij de wensen van de kinderen. De clubjes zijn vrijwillig en daarmee gezellige en veilige leermomenten voor de kinderen. Als een kind eenmaal begonnen is met een club wordt er wel verwacht dat hij of zij deze afmaakt. De clubjes afgerond, door bijvoorbeeld een tentoonstelling of uitvoering.

Er bestaat elk jaar een grote variatie in clubjes die aangeboden worden, zodat er voor elk kind wel iets te doen is. Bovendien mogen de kinderen meedenken over nieuwe clubjes die aangeboden zouden kunnen worden. Naast de clubjes worden ook regelmatig sport- en spelactiviteiten gedaan, zoals zombiebals, voetbal, buskruit/verstopperij en groepsspelletjes zoals krantenmeppertje, moordenaartje of door fluisteren. De periodiek terugkerende talenten- en complimentenweek is een goed voorbeeld van activiteiten die kinderen helpen hun persoonlijke competentie te ontdekken en verder te ontwikkelen.

Bij Zwaluwen wordt ook gewerkt met een toestemmingsformulier. Hierop kunnen kinderen en hun ouders aangeven welke activiteiten kinderen zelfstandig mogen ondernemen (bv. afspreken met vriendjes of vriendinnetjes of zelfstandig naar het park of naar huis gaan). Dit is naar inzicht van ouders en BSO en sluit aan bij het competentieniveau van het kind. Hier leren kinderen van en zodoende worden ze zelfstandiger.

Spelmateriaal

Het spelmateriaal sluit aan bij de wensen van zoveel mogelijk kinderen. Er is daarom voor kinderen van elke aanwezige leeftijd spelmateriaal aanwezig. Als kinderen het speelgoed te moeilijk of juist te weinig uitdagend vinden zullen ze er niet mee gaan spelen. Er is bewust ook materiaal aanwezig waar kinderen alleen mee kunnen spelen. Zo volgen ze hun eigen niveau en kunnen ongehinderd oefenen, uitproberen en leren.

Het aanwezige spelmateriaal leert kinderen op allerlei gebieden om zich verder te ontwikkelen: Gezelschapsspellen (cognitief, omgaan met geluk hebben, winnen, verliezen), bouwmaterial (fantasie, motoriek, omgaan met tegenslagen), knutselmateriaal (creatief, motoriek), toneelspullen (fantasie), boeken (taal) en sport (motoriek, wedstrijdement). Van de groepsleiding wordt hierbij verwacht dat deze op de hoogte is van de aanwezige mogelijkheden van het spelmaterial en dat ze dit materiaal ook bewust en doelgericht inzet.

Er zijn ook regels met betrekking tot het gebruik van het spelmaterial. Kinderen leren alles netjes te gebruiken en ook weer op te ruimen als ze klaar zijn of niet verder gaan. Tijdens het spel leren kinderen zich ook houden aan regels die gemaakt zijn ten behoeve van het spelverloop. Duidelijke regels zijn belangrijk; deze worden samen met de kinderen besproken of gemaakt. In onderling overleg mogen kinderen de regels aanpassen aan hun eigen spel.

3. Het ontwikkelen van sociale competenties

Het ontwikkelen van sociale competenties is van groot belang voor kinderen. Het stelt hen in staat om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in relaties met andere mensen. Hierbij valt te denken aan het kunnen communiceren, samenwerken, verplaatsen in (de gevoelens van) een ander, helpen, conflicten voorkomen en/of oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Het is heel belangrijk om ervoor te zorgen dat kinderen zoveel mogelijk positieve ervaringen opdoen in hun contacten met andere kinderen. Immers negatieve ervaringen kunnen leiden tot een gevoel van wantrouwen, terwijl positieve juist vertrouwen opbouwen. Kinderen zullen zich dan veilig voelen in een groep. In de volgende paragrafen wordt beschreven hoe het team van BSO Zwaluwen, via de verschillende pedagogische middelen, ervoor zorgt dat er een klimaat ontstaat, waarbij kinderen sociale competenties kunnen ontwikkelen.

Pedagogisch medewerker-kind interactie

De groepsleiding speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen van sociale competenties, doordat zij de kinderen, indien nodig, ondersteunt in hun interacties met elkaar. De groepsleiding is goed op de hoogte van de sociale structuur van de groep. Zij observeert het gedrag van de kinderen in de groep en grijpt in als het niet goed gaat of lijkt te gaan. Dit kan bv. gebeuren als een kind niet goed voor zichzelf op kan of durft te komen. Als de communicatie tussen kinderen niet goed verloopt en er daardoor vervelende situaties ontstaan, helpt de groepsleiding de kinderen hun gevoelens en wensen aan elkaar duidelijk te maken. Kinderen leren hun eigen gevoelens duidelijk te verwoorden; daarbij luisteren ze ook goed naar de ander. Samen trekken ze dan conclusies en vinden een oplossing die voor alle betrokkenen werkt.

Contacten tussen kinderen worden door de groepsleiding gestimuleerd. Het is fijn om samen te spelen en ervaringen op te doen. Vriendschappen zijn belangrijk voor iedereen. Als meerdere kinderen alleen spelen stimuleert de groepsleiding het verbinden van hun spel of nodigt hen uit tot een gezamenlijke activiteit of gesprek. De groepsleiding helpt kinderen ook om verder te kijken dan de kinderen waar ze normaal mee spelen, door ze bijvoorbeeld een gezamenlijke taak te geven. Zo kunnen kinderen onverwachts leuke ervaringen opdoen met kinderen, met wie ze anders niet zo snel zouden spelen. Ook kunnen er, in overleg en als het past binnen de groepsbezetting, incidenteel vriend(innet)jes mee naar de BSO komen. Deze kinderen worden aan het begin van de middag aan de groep voorgesteld.

Ook wijst de groepsleiding de kinderen op het effect van hun gedragingen op andere kinderen. Zo leren de kinderen dat zij een voorbeeldfunctie hebben.

De oudere kinderen mogen de groepsleiding ook helpen door de jongere kinderen bij activiteiten te begeleiden.

Fysieke omgeving

In de ruimtes van Zwaluwen is veel variatie in mogelijkheden voor samenspel. Er zijn plekken waar kinderen individueel of in hele kleine groepjes iets kunnen doen, maar ook plekken waar een grotere groep kinderen hun gang kunnen gaan (bijvoorbeeld in de vrije speelruimte of buiten). Door de inrichting van de (hoeken in de) ruimte ook af en toe te veranderen kunnen sociale contacten en spel ook gestimuleerd worden. Kinderen komen zo met verschillende vormen van samenspelen in aanraking en hebben telkens weer de keus waar zij aan mee willen doen.

Groep

Het verblijven in een groep biedt veel mogelijkheden tot het ontwikkelen van sociale competenties. In het spelen en samenzijn met elkaar oefenen kinderen hun sociale vaardigheden.

Doordat de groepssamenstelling bij Zwaluwen stabiel is ontstaan er vriendschappen tussen de kinderen. Hierdoor voelen de kinderen zich met elkaar verbonden en zullen ze elkaar eerder helpen en gaan samenwerken. Kinderen die weinig aansluiting vinden worden hierbij geholpen door de groepsleiding. Zij stimuleert bv. een gezamenlijke activiteit door met het kind andere kinderen hiervoor uit te nodigen.

De kinderen in de groep leren ook dat ze niet de enige zijn en dat ze dus rekening houden met elkaar. Dit wordt ook gestimuleerd doordat er verschillen zijn tussen de kinderen (jong en oud, rustig en druk, jongens en meisjes). Wij 'leven' op een voor iedereen prettige manier samen bij de BSO. Dit is een goede oefening voor later. Een belangrijk element hierbij is het elkaar laten uitpraten. Door kinderen te leren rekening met elkaar te houden, zonder zichzelf daarbij weg te cijferen, leren ze om te gaan met sociale situaties. Ze leren situaties te 'lezen' en kunnen zo bijvoorbeeld conflicten voorkomen en/of oplossen. Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd kinderen hun ruzies zelf op te laten lossen. Wij grijpen niet direct in, maar stellen ze in staat om het zelf op te lossen. Dat is belangrijk voor het ontwikkelen van de eigen zelfstandigheid. Als ze er niet uitkomen, of de fysieke en/of emotionele veiligheid komt in het gevaar, dan ondersteunen wij de kinderen.

De tafelmomenten zijn heel geschikt voor de groepsleiding om de sfeer in de groep te peilen en positief te beïnvloeden, zeker aan het begin van de middag. Het is rustig en de kinderen hebben aandacht voor elkaar. Er wordt daarom ruim de tijd genomen om met elkaar aan tafel te gaan.

Als er belangrijke gebeurtenissen hebben plaatsgevonden (op school, bij een kind thuis, in de samenleving) dan wordt dat ook besproken in de groep. Door er samen over te praten leren de kinderen ook andere standpunten kennen en zien ze dat niet iedereen op dezelfde manier reageert (of juist wel). Zodoende oefenen ze communicatieve vaardigheden en krijgen ze inzicht in reacties van anderen.

Activiteitsaanbod

Ook in de activiteiten bij Zwaluwen leren kinderen sociale competenties. Dit komt het duidelijkst naar voren in de groepsactiviteiten, waarbij kinderen zich direct kunnen meten aan elkaar, maar ook rekening moeten houden met elkaar en moeten samenwerken (bijvoorbeeld bij voetbal, trefbal of tikkertje). Het samen verantwoordelijk zijn voor het goed verlopen van het spel speelt daarbij ook een rol. Er worden hierom regelmatig groepsactiviteiten georganiseerd en gestimuleerd.

Echter ook in andere activiteiten worden kinderen bewust gemaakt van de andere kinderen. Er is bijvoorbeeld een computerspelbeleid dat ervoor zorgt dat kinderen niet te lang achter de spelcomputer zitten. Elk kind krijgt van tevoren besproken spelcomputertijd, met een maximaal aantal kinderen tegelijk (varieert soms per spel). Dit is omdat het ten eerste niet gezond is om heel lang te computeren, maar ook omdat andere kinderen anders niet aan de beurt komen. Zo geldt dat eigenlijk voor veel regels bij activiteiten. Die zijn er voor jezelf, maar ook voor anderen.

Kinderen wordt geleerd om anderen niet buiten te sluiten. Iedereen mag in principe meedoen, tenzij het praktisch gezien niet kan. Als kinderen niet mee mogen doen met een spel wordt ze geleerd te vragen waarom dat is. Zo kunnen ze zelf een oplossing bedenken, samen of alleen. Komen ze er zelf of samen niet uit, dan helpt de groepsleiding hen.

Spelmateriaal

Bij Zwaluwen is veel spelmateriaal aanwezig dat kinderen kan helpen sociale competenties te ontwikkelen. Aanwezig spelmateriaal dat uitnodigt tot samenspel is o.a. de parachute, gezelschapsspellen, buitenspeelgoed voor meerdere kinderen en materiaal voor rollenspel. Er zijn hiernaast uiteraard ook veel mogelijkheden tot individueel spel. Veel materiaal kan echter voor zowel individueel als groepsspel worden gebruikt (zoals bv. de Kapla en spelletjes). De groepsleiding stimuleert de kinderen tot gebruik van het aanwezige spelmateriaal.

Het spelmateriaal is afgestemd op de doelgroep, zodat het voor de kinderen wel een uitdaging, en dus leuk blijft. Het is geschikt voor de verschillende leeftijden en varieert op het gebied van spanning, educatie, humor, winnen en verliezen. Op deze manier hebben alle kinderen de toegang tot voor hen leuke, interessante spellen en worden alle kinderen in de gelegenheid gesteld tot samenspel.

4. Overdracht van waarden en normen

Het is belangrijk dat kinderen zich waarden en normen eigen maken die passen bij de samenleving. Naast het gezin en de school brengen kinderen (veel) tijd door bij de BSO. Hierdoor is de BSO ook een plek waar kinderen waarden en normen kunnen leren.

In de volgende paragrafen wordt beschreven hoe BSO Zwaluwen, via de verschillende pedagogische middelen, ervoor zorgt dat kinderen een bewust waarden- en normbesef ontwikkelen en daar ook naar leren te handelen.

Pedagogisch medewerker-kind interactie

De groepsleiding heeft een grote invloed op kinderen als het gaat om het overbrengen van passende waarden en normen. Zij heeft direct contact met alle kinderen en heeft dus een duidelijke voorbeeldfunctie. Zodoende heeft zij direct invloed op de morele ontwikkeling van kinderen.

Alles wat de groepsleiding de kinderen voorspiegelt geldt natuurlijk ook voor de groepsleiding zelf. Het is tweerichtingsverkeer. In dit opzicht worden kinderen als gelijke behandeld en leren ze dat deze normen en waarden algemeen geldend zijn. Een mooi voorbeeld hiervan is de regel 'niet praten met volle mond'. Ook mogen de kinderen de handen van de groepsleiding controleren of deze wel gewassen zijn met zeep voordat we aan tafel gaan.

De groepsleiding bij Zwaluwen heeft verschillende leeftijden en achtergronden en laat daardoor de kinderen van dichtbij ervaren dat alle mensen verschillend zijn. Wij vinden het belangrijk dat (culturele) verschillen in mensen gerespecteerd worden en dat interesse gewekt wordt naar deze verschillen.

Bij Zwaluwen wordt grote waarde gehecht aan *goede omgangsvormen*. Te denken valt hierbij aan elkaar begroeten en gedag zeggen, op je beurt wachten, elkaar uit laten praten, je houden aan regels en afspraken en interesse tonen in een ander. Daarbij gebruiken wij normaal en positief taalgebruik; dus niet vloeken, schelden, commanderen en schreeuwen. Verder is het belangrijk om *eerlijk te zijn en respect te hebben voor elkaar*. De groepsleiding draagt dit zelf uit en stimuleert dit gedrag en deze houding ook bij de kinderen. Kinderen zijn verschillend, maar anders is niet meteen beter of slechter: we discrimineren dus niet. Het is heel belangrijk dat kinderen dat leren, zo worden vooroordelen voorkomen. Het is fijn om anderen te helpen; zo zamelen wij bijvoorbeeld rond St. Maarten houdbare producten in voor de Voedselbank. Door het inzoomen op de verschillen kunnen wij ze soms overbruggen, in ieder geval (beter leren te) begrijpen.

Tot slot is de *eigen verantwoordelijkheid* van het kind voor zijn of haar gedrag heel belangrijk. Kinderen wordt geleerd zich bewust te zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en zich niet te verschuilen achter het gedrag van de anderen, de groep. Het kind is zelf verantwoordelijk voor wat hij of zij doet, je maakt altijd een eigen keus. De groepsleiding spreekt de kinderen hierop, indien nodig, persoonlijk aan.

Bovenstaande gedragsregels zijn ook opgenomen in de huisregels.

Het overbrengen van waarden en normen gaat niet vanzelf. Er wordt door de groepsleiding veel met de kinderen gepraat. Over de huisregels en het gedrag van de kinderen. Hierbij is niet alleen de groepsleiding aan het woord, maar ook het kind. Op deze manier wordt het kind gestimuleerd om over zijn of haar gedrag na te denken.

Goed gedrag van kinderen wordt zoveel mogelijk door de groepsleiding erkend en beloond (voornamelijk door middel van complimenten).

Fysieke omgeving

Door de inrichting van de ruimte wordt de socialisatie van kinderen ook gestimuleerd. Het aanbieden van hoeken met verschillende functies (ontspannen, samenspelen, energie kwijt kunnen etc.) kan de kinderen helpen in het oefenen van verschillende rollenpatronen.

Kinderen zijn verder (deels) zelf verantwoordelijk voor de ruimte waarin zij spelen. Er gelden regels voor het gebruik van de binnen- en buitenruimte. Als ze dingen in de ruimte gebruiken en/of veranderen, moeten ze zelf zorgen dat het na afloop van het spel weer netjes opgeruimd is. Zo draaien anderen niet op voor hun 'rommel' en is de ruimte weer klaar voor gebruik door anderen.

Kinderen veroorzaken met hun gedrag geen overlast voor andere kinderen, zodat iedereen het fijn heeft in de ruimtes van de BSO.

De gang is de rustigste plek en wordt gebruikt om met kinderen apart te praten als daar behoefte aan is. Zo kan er ongestoord even een goed gesprek gevoerd worden, zonder dat er afleiding is. Zo is er beter contact met elkaar.

Groep

Niet alleen individueel, maar ook groepsgewijs worden kinderen geattendeerd op bepaalde gedragingen. Door samen de regels te bespreken weten de kinderen ook goed waarom er regels zijn, wat de regels zijn en kunnen ze elkaar daar ook op aanspreken. Samen wordt besproken welk gedrag fijn is en welk gedrag niet. Dit kan per kind verschillen, maar door er met elkaar over te praten wordt het bijvoorbeeld duidelijk waarom hetzelfde gedrag door verschillende kinderen anders ervaren kan worden.

Een groep laat kinderen kennismaken met veel verschillende kinderen. Kinderen kunnen 'anders' zijn, maar dat maakt hen niet slechter (of beter) dan de rest. Pesten doen we niet. Kinderen wordt geleerd na te denken over hun gedrag en op te komen voor anderen. Door gewenst gedrag te stimuleren in de groep ervaren kinderen ook zelf hoe fijn dat kan zijn. Ze worden hierbij geholpen door het stellen van duidelijke gedragsregels, waardoor kinderen elkaar kunnen aanspreken op ander gedrag.

Activiteitenaanbod

Bij activiteiten is vaak begeleiding aanwezig, maar kinderen worden ook gestimuleerd om zelfstandig te spelen, zodat zij leren om zichzelf te vermaken.

Tijdens spelactiviteiten worden duidelijke regels en afspraken gemaakt die ervoor zorgen dat kinderen rekening houden met elkaar (spelen volgens de afgesproken regels en/of niet gemeen spelen of met zijn allen tegen één; samenspelen zodat iedereen aan bod komt e.d.). Zo blijft het spel duidelijk en eerlijk en weet iedereen waar hij of zij aan toe is.

Gedurende het jaar wordt er ook aandacht besteed aan cultuur gerelateerde feesten (verjaardagen, religieuze feesten, sinterklaas, carnaval). Als er iemand jarig is wordt er getrakteerd bij Zwaluwen. We wachten op onze beurt en feliciteren of bedanken de jarige.

Tijdens de vakantieopvang worden regelmatig themaweken georganiseerd met het doel de kinderen verder te laten kijken dan hun eigen omgeving. Ook worden er elk jaar kleine en grote uitstapjes naar het museum, theater, dierentuin of speeltuin gemaakt. Kinderen komen zo in aanraking met de diversiteit van onze samenleving.

Ten aanzien van het gebruik van de spelcomputer en het kijken van televisie zijn er ook regels opgesteld. De spelletjes en films zijn afgestemd op de leeftijd van de aanwezige kinderen. Bovendien worden er aan de tijd die de kinderen besteden aan spelcomputer en televisie kijken beperkingen opgelegd. Dit om de kinderen te leren zich ook op een andere manier te vermaken en om sociale contacten en beweging te stimuleren.

Spelmateriaal

Met de kinderen zijn duidelijke afspraken gemaakt over hoe omgegaan wordt met het spelmateriaal (netjes gebruiken, gebruiken op de afgesproken plek, kleine onderdelen in de gaten houden, gebruiken waarvoor het bedoeld is en netjes opruimen). Zo kan iedereen van goed en compleet spelmateriaal gebruik maken.

Het aanwezige spelmateriaal zelf zorgt ervoor dat kinderen door middel van rollenspel kunnen 'oefenen' in verschillende posities (bouwspullen, spellen en theaterkleden).

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt

Soms verloopt de ontwikkelingen van een kind anders, door lichamelijke of verstandelijke andere ontwikkeling of beperkingen. Als pedagogisch medewerkers zich zorgen maken of afwijkend gedrag signaleren wordt dit met ouders besproken. Gezamenlijk onderzoeken wij hoe deze zorg weggenomen kan worden en hoe wij op de BSO extra ondersteuning kunnen bieden bij de ontwikkeling van het kind. Ons team kan dus signaleren en ondersteunen, nooit diagnosticeren.

Soms kunnen wij niet de zorg bieden die nodig is voor het welbevinden van het kind, die altijd centraal staat. In dat geval bekijken wij samen met de ouders wat de beste plek is voor het kind en of die door ons geboden kan worden. De mogelijkheden zijn daarmee afhankelijk van de individuele situatie van het kind.

Bijlage I: Stappenplan voor het oplossen van problemen

Locatie BSO Zwaluwen (8 t/m 12 jaar)

Stap 1:

Probeer niet te letten op wat de ander zegt of doet

Stap 2:

Vraag of de ander kan ophouden

Stap 3:

Zeg duidelijk dat de ander moet ophouden

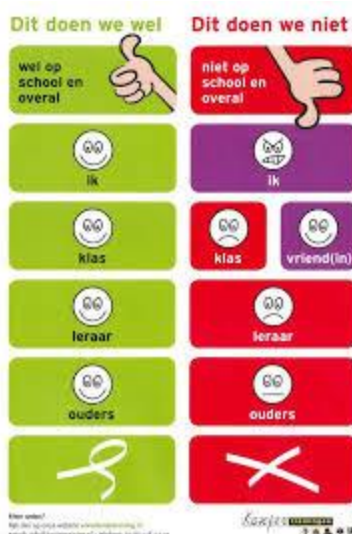
Stap 4:

Zeg dat als de ander nu niet ophoudt, je naar de groepsleiding gaat

Stap 5:

De groepsleiding bekijkt het probleem en helpt bij het oplossen

KANJERMETHODE:

VREEDZAME SCHOOL:

